

Inhoudsopgave voor de juridische vakken

De kandidaten moeten voldoende kennis hebben van de volgende juridische begrippen en (onderdelen van) rechtsdomeinen om in staat te zijn hun gebruik bij concrete beleids- en beheersproblemen te kunnen beoordelen.

GRONDWETTELIJK RECHT

1. De Belgische instellingen en de fundamentele rechten

De Belgische Grondwet: essentiële kenmerken; opheffing – onuitvoerbaarheid – interpretatie; hiërarchie van de rechtsnormen.

De federale overheid: de federale wetgevende macht (organisatie, wetgevend proces, bevoegdheden); de federale uitvoerende macht; de rechterlijke macht; het Grondwettelijk Hof en de administratieve rechtscolleges (in het bijzonder de Raad van State)

De gefedereerde entiteiten: De Gemeenschappen en de Gewesten: begrippen: identificatie en kenmerken; de wetgevende macht; de uitvoerende macht; de bevoegdheden; de normen (decreten, besluiten);

De verhoudingen tussen de verschillende entiteiten: bevoegdheidsconflicten: rol van het Grondwettelijk Hof; belangenconflicten; alarmbelprocedure; samenwerkingsakkoorden;

De vrijheden (noties): het beginsel van de gelijkheid voor de wet zoals het voortvloeit uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof (art. 10-11 GGW); sociale bescherming (art. 23 GGW).

2. Europees recht

De instellingen van de Europese Unie: Parlement, Raad, Commissie, Hof van Justitie en Gerecht van eerste aanleg, Rekenkamer, Centrale Bank: bevoegdheden, samenstelling en werking (noties).

De verschillende normen: richtlijnen, verordeningen, omzetting in Belgisch recht; rechtstreekse werking; inwerkingtreding.

ADMINISTRATIEF RECHT

1. Overheidsdiensten

Afbakening van het administratief recht: voorwerp, grondbeginselen.

De organieke openbare dienst:

(a) kenmerken (oprichting, bijzonder juridisch regime: publiek recht – vennootschapsrecht – handelsrecht);

(b) beheerswijze:

- centralisatie: kenmerken, organisatie en werking (diensten van algemeen bestuur, administratieve diensten met boekhoudkundige autonomie);
- deconcentratie;

- decentralisatie: kenmerken (afzonderlijke rechtspersoonlijkheid, organieke autonomie, territoriale en dienstgewijze decentralisatie); organisatie en werking (de gepersonaliseerde besturen, de overheidsinstellingen, de publiekrechtelijke verenigingen, de autonome overheidsbedrijven); administratief toezicht (beginselen); de onafhankelijke overheden (voorbeeld: de Hoge Raad voor Justitie).

2. **Overheidsopdrachten**

Wet van 17 juni 2016: toepassingsgebied en algemene beginselen; overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten; bekendmakingsregels; de offertes en de plaatsing, in hoofdorde: prijsbepaling en -onderzoek; selectie- en gunningscriteria; bijzondere bepalingen betreffende de openbare en niet openbare procedure; bijzondere bepalingen betreffende de onderhandelingsprocedure.

De concessies (noties)

Het toezicht door de Raad van State en de gewone rechtbanken.

3. **Ambtenarenzaken en éézijdige administratieve handelingen**

Rechtsverhouding tussen de administraties en hun personeel: onderscheid statuut – contract; wetgevende en reglementaire grondslagen en bevoegdheid voor het vaststellen van het statuut;

De statutaire aanwerving: de algemene principes; indexatieregels.

De contractuele aanwerving: gevallen (wet Ambtenarenzaken van 22 juli 1993);

De aanduiding bij wijze van mandaat: kenmerken (KB van 29 oktober 2001 betreffende de aanduiding en de uitoefening van de managementfuncties in de federale overheidsdiensten.

Eézijdige administratieve handelingen:

- (a) Begrip en kenmerken: uitvoerbaarheid, “privilège du préalable”, ambtshalve uitvoering, principes van goed bestuur;
- (b) Inwerkingtreding: beginselen; terugwerkende kracht;
- (c) Beëindiging: opheffing, intrekking, vernietiging;
- (d) Administratieve geschillen: de beroepen (noties): beroep tegen administratieve beslissingen (willig beroep en georganiseerd beroep); de jurisdictionele beroepen (voor de rechtbanken en hoven van de rechterlijke macht (noties); voor administratieve rechtbanken met bijzondere bevoegdheden (noties); voor de Raad van State: beroep tot nietigverklaring: bevoegdheden en ontvankelijkheid; betwistingen met volle rechtsmacht; schorsing van uitvoering en kortgeding.

BEGROTINGSRECHT EN RIJKSCOMPTABILITEIT

1. Begrip, kenmerken en inhoud van de begroting

De grondwettelijke principes.

De wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat:

- (a) Wettelijkheid: inhoud van de ramingen en draagwijdte van de begrotingsmachtiging;
- (b) Éénjarigheid en de verschillende kredietsoorten (variabele, limitatieve en niet-limitatieve kredieten; vastleggings- en vereffeningkredieten; provisionele kredieten);
- (c) Algemeenheid;
- (d) Eenheid;
- (e) Specialiteit;
- (f) Openbaarheid.

2. Het opmaken en de vorm van de begroting

Actoren; kalender; wijzigingen van de gestemde begroting: begrotingscontrole, bijkredieten, aanvullende kredieten, regularisaties, overdrachten.

Vorm van de begroting: algemene uitgavenbegroting, rijksmiddelenbegroting, algemene toelichting bij de begroting, programmawet, wet diverse bepalingen, begrotingsruiters.

3. De uitvoering van de begroting

Ambtenaren belast met de uitvoering van de begroting: ordonnateurs (begrip, categorieën); rekenplichtigen (begrip);

De begrotingsverrichtingen: de aanrekening van de ontvangsten en van de uitgaven: beginselen en modaliteiten; de vastlegging, de vereffening en de betaling van de uitgaven: beginselen en modaliteiten; de begrotingsfondsen en de variabele kredieten; de toewijzingsfondsen; de dotaties.

De controle:

- (a) De gecentraliseerde besturen: controle door het Rekenhof (noties), controle op de vastlegging van de uitgaven (noties), administratieve en begrotingscontrole (voorbeeld: KB van 20 mei 2022);
- (b) Instellingen van openbaar nut (noties): categorieën; controlemodaliteiten (wet van 16 maart 1954, KB 8 april 1954, van 5 augustus 1986 en van 3 april 1997); de toezichtsorganen van de bevoegde Minister en van de Minister van Financiën of Begroting; de beheers- en bestuursovereenkomsten;
- (c) Verschillen Inspectie van financiën – Rekenhof.

Literatuursuggesties:

Grondwettelijk recht (2^e editie), 2021, Stefan Sottiaux;

Overzicht van het Belgisch administratief recht (22^e editie), 2021, Jean Dujardin, Marnix Van Damme, Johan Vande Lanotte;

Belgisch Publiekrecht, 2015, Tom De Pelsmaeker, Geert Goedertier, Jurgen Goossens, Yves Haeck en Johan Vande Lanotte;

*Draaiboek Overheidsopdrachten van de Vlaamse overheid (zie
<https://overheid.vlaanderen.be/draaiboek>)
Openbare financiën (7e editie), 2022, Frank Naert, Koen Algoed en John Crombez;*